خبر

بیش از ۱۰ تئاتر تولیدی حوزه هنری در جشنواره تئاتر فجر

مراسم افتتاحیه چهل و یکمین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر عصر شنبه اول بهمن در تالار وحدت برگزار شد. در این مراسم، ضمن مشخص‌شدن برگزیدگان بخش‌های پژوهش، رادیوتئاتر و نمایشنامه‌نویسی چهل و یکمین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر، داوران بخش‌های خیابانی، صحنه‌ای و بین‌الملل این رویداد هنری نیز معرفی شدند. مراکز استانی حوزه هنری با ارائه آثار تولیدی حضور پررنگی در چهل و یکمین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر داشته‌اند. نمایش «آهوان» از تولیدات حوزه هنری استان خراسان رضوی، نمایش‌های «سیمرغ» و «شاه‌اسماعیل» از تولیدات حوزه هنری استان اردبیل، نمایش «لابیرنت» از تولیدات حوزه هنری استان آذربایجان غربی، نمایش «مردمان مرو» از تولیدات حوزه هنری استان سیستان و بلوچستان، نمایش‌های «کلاه‌قرمزی» و «سم‌زدایی» از تولیدات حوزه هنری استان البرز، نمایش «مطرب آقا» از تولیدات حوزه هنری استان مازندران، نمایش «شاید باران شدی» از تولیدات حوزه هنری استان قزوین، نمایش «هاراگیری» از تولیدات حوزه هنری استان فارس، نمایش «لیدر» از تولیدات حوزه هنری استان گیلان، نمایش «شیخ» از تولیدات حوزه هنری استان خوزستان و نمایش‌های «پهلوان قلیچ» و «دختران» از تولیدات حوزه هنری استان تهران از آثار تولیدی حوزه هنری است که در این رویداد هنری به نمایش درمی‌آید.

در گفت‌وگوی «جام‌جم» با احسان جانمی، کارگردان حاضر در فجر چهل و یکم بررسی شد

رستگاری و سقوط انسانیت

تصویری از نمایش «خواب‌هایم سراغ تو را می‌گیرند» به کارگردانی احسان جانمی

مانی آشفته
گروه فرهنگ و هنر

سال‌ها است که احسان جانمی در مقام یک هنرمند فعال و پویای اصفهانی در بیشتر جشنواره‌های ملی و میهنی حضور پررنگی دارد و با نظری به پیشینه او درمی‌یابیم که در جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر نیز حضورش پررنگ و پرثمر بوده است. جانمی امسال با نمایش «خواب‌هایم سراغ تو را می‌گیرند» در جشنواره چهل و یکم تئاتر فجر حضور دارد. احسان جانمی متولد سال ۱۳۶۰ زرین‌شهر اصفهان، کارگردان، بازیگر، نویسنده، دارای کارشناسی ارشد کارگردانی از دانشکده سینما تئاتر تهران، عضو هیات‌مدیره انجمن نمایش زرین‌شهر، و مسئول آموزش تئاتر مرکز آموزش هنر می‌باشد. او نمایش‌های افرا، سایه‌های یک زن، از خواب‌هایم خون می‌چکد، لیرشاه و... با گروه خودش به نام کاوش، اجرا کرده است. او همچنین کتاب «دخت شاه» را منتشر کرده که در رابطه با حکایت ناتمام زن است. زن یکی از دغدغه‌های مورد پردازش احسان جانمی در تئاترهایش است. او کارگردانی است که با شگردهای مدرن کار می‌کند و در عین حال گاهی نیز به فضاهای طنز و کمدی بها می‌دهد و این‌گونه تنوع ساختاری کارهایش را سمت و سو می‌دهد. با احسان جانمی درباره حضورش در جشنواره تئاتر فجر، حال و هوای آن و همچنین آخرین کارش گفت‌وگو کرده‌ایم که در ادامه می‌خوانید:

امسال چندمین حضورتان در جشنواره تئاتر فجر است و با چه اهدافی این حضور تداوم داشته است؟

امسال دهمین دوره است که در جشنواره فجر شرکت می‌کنم، البته در بخش صحنه‌ای. باید صادقانه گفت ویترین تئاتر کشور جشنواره تئاتر فجر است و راهی است برای این‌که تو و گروهت بتوانی اثری را در معرض دید متخصصان تئاتر و اصطلاحا حرفه‌ای‌های این کار قرار بدهی که این می‌تواند محل تجربه‌آموزی، چالش و آزمون بزرگ‌تری باشد و کمک کند به بهتر شدن؛ البته تبلیغات حضور یا جایزه هم می‌تواند به اقتصاد گروه حرفه‌ای در اجرای عمومی کمک شایانی کند. اینها را بگذارید کنار دید و بازدید تئاتری‌ها که در دل جشنواره اتفاق می‌افتد.

نمایش خواب‌هایم سراغ تو را می‌گیرند را چه زمانی و براساس چه موضوعی نوشته‌ای؟

نمایش خواب‌هایم سراغ تو را می‌گیرند، یکصد و دهمین اثر گروه کاوش است و با این‌که قصه آن برمی‌گردد به عهد ناصری و کشته شدن ناصرالدین‌شاه قاجار در پنجاهمین سالگرد تاجگذاری‌اش اما با تخیل من این واقعه تاریخی دستمایه‌ای می‌شود تا واکنش اطرافیان را به این واقعه ببینیم و رستگاری و سقوط انسانیت را شاهد باشیم. نمایش رازآمیز و پر از گره و تعلیق که بازخورد خوبی از تماشاگران اصفهان و البته به‌واسطه جشنواره منطقه‌ای در شیراز گرفتیم.

چگونه شد که متن خودت را برای اجرا انتخاب کردی؟

من ذاتا کارگردانم اما علاقه چندانی به کارگردانی متون خودم ندارم و دغدغه‌مند هستم. شخصیت‌های اصلی این نمایش بانوان‌اند، کسانی که در این حادثه تاریخی کمتر دیده شدند و وقت خوبی بود که بشود اثری در مورد آن نوشت. سال گذشته تمرین شروع شد، اردیبهشت ۱۴۰۱ اجرا شد، آذرماه جشنواره استانی و دی‌ماه منطقه‌ای و بهمن هم جشنواره فجر.

شرایط اجرای امسال‌تان چقدر مساعد بوده است؟

این اجراهای متعدد، شرایط خوبی برای کار فراهم آورد که بعد از دوره سخت کرونا دوباره بتوانیم سر شغل و البته عشق‌مان تئاتر برگردیم.

بهترین دوره‌ای که در جشنواره حضور داشته‌ای پیش از این کدام بوده است؟

هر دوره‌ای از جشنواره برای من خاطره است اما شاید فجر ۱۳۸۴ به دبیری حسین مسافرآستانه برای من خاطره‌سازتر است، دوره‌ای که از اول همه گروه را پذیرش کردند، پر از کارهای خوب داخلی و خارجی و ترکیب هیات داوران عجیب که برای هربخش داور مجزایی بود. متن جدا، بازی گروه داوری هم جدا و... فکر می‌کنم حدود ۲۰ داور آثار را می‌دیدند. بولتن نقد وجود داشت و البته حضور چند نفری که در بین ما نیستند و چند نفری هم که الان جزو سلبریتی‌ها محسوب می‌شوند؛ مثل حامد کمیلی یا مژگان خالقی که آن‌موقع اوایل کارشان بود و بازیگرهای خوبی بودند.

بهترین کاری که تاکنون در جشنواره تئاتر فجر اجرا کرده‌ای، کدام است؟

سایه‌های یک زن؛ ۸۴، اگر مرد کوچولویی پیدایش شد که می‌خندید؛ ۸۶ و افرا؛ ۹۷ سه اثری هستند که بیشتر از بقیه دوست داشتم.

بهترین جایزه‌ای که تاکنون از جشنواره فجر گرفته‌ای چه بوده است؟

جایزه منتقدین سال ۸۴ و کارگردانی سال ۹۷ و تقدیر طراحی صحنه سال ۹۹.

آیا جشنواره تئاتر فجر به شما اعتباری داده است؟

بی‌شک بله؛ فجر کمک کرد حرفه‌ای‌های زیادی من را بشناسند، اعتماد به نفس من را بالا برد و مسیر روشنی را در تئاتر که سال‌هاست شغل اول و آخر من است، پیش پایم گذاشت.

امسال دوباره جشنواره مناطق به صورت حضوری برگزار شده، چقدر این مناطق برای تئاتر شهرستان اهمیت دارد؟

شاید بتوانم این‌گونه بگویم، من امسال پرسابقه‌ترین کارگردانی بودم که در جشنواره منطقه‌ای بود. ۱۵ دوره کم نیست؛ از ۱۳۸۰ تا حالا جای این چند سال خالی، معایب و سختی‌هایی دارد اما مزایای آن بیشتر است. در آنجا رقابت و رفاقت بیشتر است، تماشاگران شهر دیگری کارت را می‌بینند و با فیلم، کارت را قضاوت نمی‌کنند که این واقعا بهترین حسنش است.و خیلی چیزهای دیگر که اگر اقتصاد این جشنواره تامین شود؛ مثل امسال، بودنش بهتر از نبودنش است. شیراز میزبان منطقه ما، میزبان خیلی خوبی بود.

امروز حال و روز تئاتر اصفهان چگونه است؟

تئاتر اصفهان یک گروتسک عجیب است. اجرای عمومی رونق دارد، شهرداری اصفهان جانانه وسط میدان است اما کاش بقیه هم مثل آن بودند برنامه ریزی ندارد اما بداهه که ویژگی تئاتر اصفهان است در آن اتفاقات خوبی می‌افتد، مثل این جشنواره خندستان که امسال پنجمین دوره‌اش برگزار شد و این بزرگترین جشنواره کمدی کشور است. همینجا ازهمه دعوت میکنم که در این جشنواره تخصصی شرکت کنند یا پتانسیل‌های خوبی تو تئاتر اصفهان است که اگر بتوانند دست از حاشیه بردارند در تئاتر موفق‌ترند و اتفاق بهتری برایشان می‌افتد. به هر حال اصفهان امسال ۶ اثر در بخش‌های مختلف دارد نمایشنامه برتر دوم امسال از اصفهان و پژوهش برتر دارد که اینها همه از اصفهان پر استعداد حرف می‌زند، اما چرا با این همه ماجراجویی، اسم و رسم گذشته را ندارد.

روزگاری تئاتر اصفهان اسم و رسمی در ایران داشت آیا از آن اسم و رسم چیزی باقی مانده است؟

از آنجا که برنامه‌ریزی و صنف قوی ندارد، همه ارگان‌ها متحد وسط گود نیست و ادعا هم زیاد است که اگر این معایب نبود، الان اصفهان مثل باقی چیزها قطب تئاتر می‌بود.

تئاتر اصفهان چقدر می‌تواند اهل تئاترش را نگه دارد و چقدر از آنجا کوچ می‌کنند؟

کسانی که به امید واهی بهتر دیده شدن، کوچ نمی‌کردند.

امسال با چه امیدی به جشنواره تئاتر چهل و یکم پا می‌گذارید؟

امیدوارم این جشنواره به خیلی‌ها یادآوری کند که تئاتر شغل ماست، عشق ماست و رفیق روزها و شب‌های‌مان. ما آن را تنها نمی‌گذاریم چون اساسا با آن هویت داریم.

برش

درامی روان‌شناسانه از اندرون حرمسرا

احسان جانمی، دهمین حضور خود در جشنواره تئاتر فجر را در چهلمین دوره تجربه می‌کند. او پیش از این سابقه ۹ دوره حضور در بخش نهایی جشنواره بین‌المللی فجر، ۱۵حضور در جشنواره منطقه‌ای و ۲۱ حضور در جشنواره استانی تئاتر را داشت و حالا یکی از فعالان این جشنواره محسوب می‌شود. جانمی، یکصد و دهمین اثر گروه تئاتر کاووش را در حالی در جشنواره تئاتر فجر روی صحنه می‌برد که پیش از این، رتبه اول کارگردانی، نویسندگی و طراحی صحنه را در جشنواره تئاتر استانی اصفهان و رتبه دوم کارگردانی و سوم نویسندگی را در بیست و هفتمین جشنواره تئاتر فجر مناطق کشور کسب کرده بود.

گفتنی است او در کسوت کارگردان با نمایش چله‌نشین عشق در بیست و پنجمین دوره جشنواره، با نمایش افرا در سی و هفتمین دوره جشنواره، با نمایش «پنهان‌خانه پنج در» در سی و پنجمین دوره جشنواره و با نمایش بیداری خون در سی و نهمین دوره جشنواره فجر حضور داشت. «نمایش سایه‌های یک زن» روایتی از اتفاق‌های هیجان‌انگیز و پر رمز و رازی است که در اندرونی شاه روی داده و در این اجرا، به تصویر کشیده خواهد شد. درامی روان‌شناسانه و اجتماعی که داستانی را درباره کشته شدن ناصرالدین شاه قاجار و وقایع پس از آن در بستر دوران قاجار روایت می‌کند و از دل آن تلاش دارد به بررسی روابط میان آدم‌ها در آن دوره با کمک رمز، راز، تمثیل، نماد و ابهام بپردازد و با درونمایه اجتماعی و روان‌شناسانه خود، با مخاطب امروز ارتباط برقرار کنند. مائده وحید، ویدا موسوی، مهتاب کاظمی، امین پناهی، رضا توکلی، آیدا کلثومی، فریماه خلیلی، منصوره سلطانی، نگین صرامی، مائده ابراهیمی‌فخاری، نیلوفر قائم‌مقام، الهه عسکری، مهنوش امیری و حبیبا... خدادادی موسیری بازیگران این نمایش هستند.

ایستگاه نقد

نگاهی به نمایش «آگنی‌تاژ» نوشته رسول حق‌جو و کار محسن کارگر از ماهشهر

بلاتکلیفی یک فرشته

رضا آشفته
گروه فرهنگ و هنر

آنچه در نگاه نخست ما را متوجه نمایش آگنی‌تاژ می‌کند همانا بدون چون و چرا، طراحی صحنه آن است. در این طراحی ما با یک صحنه گردان مواجه می‌شویم که دربرگیرنده یک سوئیت کوچک در یک منطقه خاص پناهندگان است که بلاتکلیف مانده‌اند. گرداندن این دکور در آغاز نمایش و نورهایی که به آن داده و گرفته می‌شود در نظر اول ما را نسبت به یک اجرای مدرن بر می‌انگیزاند، اما با آغاز نمایش و گفت‌وگوی بین دیوید و جورج درمی‌یابیم متن به شیوه کلاسیک نوشته شده اما وضعیت کاملا امروزی و قرار است شخص سومی وارد این وضعیت بسته شود و آنان را دچار ماجراجویی و چالش کند.

تقریبا بیش از نیمی از نمایش گذشته و حالت دکور ثابت می‌ماند، درحالی که آن گرداندن آغازین ما را نسبت به تغییرات زود گذر امیدوار کرده و شاید این ضعف کارگردان است که نمی‌تواند یا نمی‌خواهد با نور و حرکت در صحنه حال و هوا و ریتم را تغییر دهد. بعد از نیمه نمایش دکور نیز تندتر حالت خود را دگرگون می‌کند و این شتاب به گونه‌ای در مسیر روایت و اتفاقات پیش روی موثر است. اما در خود روایت اصلی هنوز می‌توان دخل را تصرف کرد چون ماهیت دریا (شخصیت سوم)، داوود و جعفر چندان بر ما معلوم نیست یا روابط علت و معلولی آن اقناع‌کننده نیست؛ چون نمی‌دانیم چرا باید دریا مخالف با ماندن و پیش رفتن داوود باشد و اصرار داشته باشد او را به وطن برگرداند. اما اصرار او به قتل داوود هنگام صرف شام آخر در جشن بازگشت دریا منجر خواهد شد. این تراژدی گنگ و مجهول می‌ماند چون رویای داوود، پرواز کردن و اوج گرفتن در موسیقی است اما مخالفت خواهرخوانده‌اش پس از مرگ پدر و بیماری مادرشان در یک وضعیت غریب چندان روشن نیست و این روشن نبودن پیکره متن را بدون محتوا نگه می‌دارد و این تعلیق تا اندازه‌ای شعارزده و تحمیلی است و همخوان با ماهیت دریا و داوود نیست.

بازیگران در این نمایش بر پایه همان شیوه ناتورالیستی به دنبال ایجاد همذات‌پنداری با شخصیت‌ها هستند، اما این پایان تراژیک بدون آن دلیل‌های روشن همچنان با گسست مفهومی مواجه است و تماشاگر آن‌طور که باید دریا را نمی‌فهمد و کشتن داوود را باور نمی‌کند، وگرنه این شام آخر باید سوزناک‌ترین شام ممکن تلقی شود و آن حالت فرشته‌گون با بال‌های سفید پرواز در صحنه پایانی می‌توانست حال و هوای غایی تماشاگر را از آن خود کند و این‌گونه ارتباطی دوسویه و تکمیلی برپایه همان احساس مندرج در وضعیت برای تماشاگر اتفاق می‌افتد. اما متن به اقتضای قلم رسول حق‌جو سعی می‌کند باوری را القا کند، اما این باور با داده‌های قابل پذیرشی همراه نمی‌شود و درام کوشش بیهوده‌ای است در بازگشت داوود به وطن و این قتل نمی‌تواند پذیرنده باشد. چون دلیل موجهی برای آن نیست، هرچند داوود خانه پدرخوانده را گرو گذاشته و با پولش به آگنیتاژ آمده و در این بلاتکلیفی چشم به راه گذر از این منطقه ممنوعه است.

پیشخوان

بازنمایی مبارزات انقلابی در «تونل سوم»

چاپ دوم کتاب رمان «تونل سوم»؛ بازنمایی مبارزات نیروهای انقلاب در سال ۵۷ با رژیم شاه توسط انتشارات شهید کاظمی روانه بازار نشر شد. به گزارش تسنیم، «تونل سوم» یک رمان نوجوان خواندنی با درونمایه بلوغ شخصیت و پر از خرده‌ماجراهای جذاب است. نویسنده می‌کوشد در این رمان نوجوان به مقابله با تحریف تاریخ پهلوی بپردازد و نشان می‌دهد چگونه این رژیم با خرابکاری‌های مختلف سعی در بدنام‌کردن نیروهای مبارز انقلاب داشته است. همچنین این رمان جزو آثار راه‌یافته به مرحله نهایی جشنواره داستان انقلاب و برگزیده بخش نوجوان جشنواره شهید اندرزگو نیز بوده است.

در برشی از کتاب می‌خوانیم: «خودش را انداخت روی کرسی و به پشت دراز کشید. دست‌وپایش از روی کرسی پایین افتاده بود. بسته چیپس روی دلش باد کرده و بالا آمده بود. مادر بال روسری‌اش را روی شانه‌اش انداخت و گفت: «یا خیر خدا، این دیگه چیه؟ وحید چت شده؟» و هجوم برد سمت وحید تا ببیند چرا شکمش باد کرده...»

صحنه

اجرای نمایش «شاهزاده خانم بدترکیب»

دو نمایش «شاهزاده‌خانم بدترکیب» و «غول بزرگ مهربان» به کارگردانی مریم کاظمی از ۶ بهمن اجرای خود را در سالن اصلی پردیس تئاتر تهران آغاز می‌کنند.

نمایش «شاهزاده‌خانم بدترکیب» نوشته اوراند هریس با ترجمه حسین فدایی‌حسین و طراحی و کارگردانی مریم کاظمی، داستان شاهزاده‌خانمی اخمو و بداخلاق به نام اسمرالدا و ماجراهای او را به نمایش درآورده است. بازیگران این نمایش (به ترتیب حروف الفبا) نسیم امیرخسرو، فربد تجویدی، فاطمه خدابنده لو، مهدی رمضان‌زاده، مهراد زمانی، نازنین صفا، نرگس صفامنش، پریسا فلاح‌زاده، مریم کاظمی، میترا کریم‌خانی، عرفان میدانلو و شیما میرمهدی هستند.

طراح صحنه این نمایش سینا ییلاق‌بیگی، موسیقی: فرید نوایی، طراح لباس: مژگان عیوضی، طراح عروسک‌ها: سهیلا باجلان، طراح گریم، ماسک و کلاه‌گیس: افسانه قلی‌زاده، طراح پوستر و بروشور: پریسا فلاح‌زاده هستند. اشعار این نمایش سروده مریم کاظمی است و در گروه کارگردانی این نمایش مهراد زمانی به عنوان دستیار کارگردان و مدیران صحنه نیز ساغر احمدی، مریم مدیری، نرگس صفامنش و علیرضا عموزاد همکاری می‌کنند.

قاب

نگاه مهربان سردار شهید به دختران ایران

«هدیه حاج‌قاسم برای دخترم» به نویسندگی و کارگردانی کاظم ارجمندنیا، هنرمند بوشهری از جمله آثاری است که با درخشش در چهارمین جشنواره تئاتر سردار آسمانی کرمان به چهل و یکمین دوره جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر راه یافته است. این نمایش یک اثر ارزشی پیرامون مساله حجاب و نگاه شهید سردار سلیمانی به این مقوله است که امروز به مساله‌ای چالش‌برانگیز در جامعه بدل شده است.

علاقه‌مندان به این نمایش می‌توانند ساعت ۱۵:۳۰ امروز در پهنه رودکی مقابل تالار وحدت آن را ببینند.